

- krimi'nal'nikh sprav, List vi'd 21.05.2014 [Generalization of judicial practice regarding the consideration by the investigating judge of applications for a permit to search a home or other property of a person / Supreme Specialized Court of Ukraine for Civil and Criminal Cases, Letter dated 21.05.2014] URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/VRR00149> [in Ukrainian].
13. Shvydkova O.V. (2014) Obshuk yak sposib zbyrannya dokaziv [Search as a way to gather evidence]. Chasopys Natsionalnoho universytetu "Ostrozka akademiia". Serii: Pravo. Vyp. 2 URL: <http://nbuv.gov.ua> [in Ukrainian].
 14. Shumeiko D.O. (2015) Rozsliduvannya pryiniattia propozyitsii, obitsianky abo oderzhannia nepravomirnoi vyhody sluzhbovoiu osoboiiu [Investigate the acceptance of an offer, promise or misappropriation by an official]. dys. ... kand. yuryd. nauk: spets. 12.00.09. K. P. 263.
 15. The Case of Iordachi and others v. Moldova (Application №. 25198/02) / European Court of Human Rights: URL: <https://hudoc.echr.coe.int>.
 16. The Case of Voloha v. Ukraine (Application №. 23543/02) / European Court of Human Rights: URL: <https://hudoc.echr.coe.int>.

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2020.5.1.31>

SPECYFIKA WYMIERZENIA KARY POZBAWIENIA PRAWA PRZEZ PRYZMAT PRAKTYKI SĄDOWEJ

Maksym Viunyk

asystent Katedry Prawa Karnego

Narodowego Uniwersytetu Prawniczego imienia Jarosława Mądrego (Charków, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0002-3350-6951

Viunyk@gmail.com

Adnotacja. W artykule omówiono niektóre problemy związane z wymierzeniem kary pozbawienia prawa do obejmowania określonych stanowisk lub wykonywania określonych czynności, które pojawiają się w praktyce sądowej. Koncentruje się na przypadkach wymierzenia kary bez wskazania konkretnych ograniczeń wynikających z charakteru popełnionego przestępstwa, w celu usunięcia wad orzeczenia sądu w części wymierzonej kary. Analizowane są praktyki Sądu Apelacyjnego i Sądu Najwyższego, proponowane są sposoby doskonalenia i uogólniania praktyki wymierzenia kary pozbawienia prawa. Stwierdzono, że jedyne zastosowanie prawa warunkuje zaufanie społeczeństwa do sądów i poprawia opinię publiczną na temat prawości i sprawiedliwości. Zapewnienie spójnego i jednolitego stosowania przepisów oraz zachęcanie do rozwoju prawa poprzez praktykę sądowniczą jest przede wszystkim uprawnieniem Sądu Najwyższego. Dlatego to Sąd Najwyższy powinien stworzyć właściwą praktykę sądową, dotyczącą wymierzenia jako podstawowej lub dodatkowej kary pozbawienia prawa do obejmowania określonych stanowisk lub wykonywania określonej działalności, która będzie punktem orientacyjnym dla sądów niższych instancji.

Słowa kluczowe: kara, kary specjalne, pozbawienie prawa, pozbawienie prawa do obejmowania określonych stanowisk lub wykonywania określonej działalności, praktyka sądowa, wymierzanie kary, literówka w postępowaniu karnym, ograniczenia prawne.

FEATURES OF SENTENCING IN THE FORM OF DEPRIVATION OF RIGHTS THROUGH THE PRISM OF JUDICIAL PRACTICE

Maksym Viunyk

Assistant Professor at the Department of Criminal Law

Yaroslav Mudryi National Law University (Kharkiv, Ukraine)

ORCID ID: 0000-0002-3350-6951

Viunyk@gmail.com

Abstract. The article considers some problems of sentencing in the form of deprivation of the right to hold certain positions or engage in certain activities that arise in judicial practice. Emphasis is placed on cases of sentencing without specifying the specific restrictions due to the nature of the crime, on ways to eliminate the shortcomings of the court decision in terms of the sentence. The practice of the appellate and supreme courts is analyzed, the ways of improvement and generalization of the practice of sentencing in the form of deprivation of the right are offered. It is concluded that the uniform application of the law determines public confidence in the courts and improves public opinion on justice and fairness. Ensuring the consistent and uniform application of laws, as well as encouraging the development of law through judicial practice is, first and foremost, the power of the Supreme Court. Therefore, it is the Supreme Court that should establish good case law on the appointment as a principal or as an additional punishment in the form of deprivation of the right to hold certain positions or engage in certain activities that will guide the courts of lower instances.

Key words: punishment, special punishment, deprivation of the right, deprivation of the right to hold certain positions or engage in certain activities, court practice, sentencing, misdemeanor in criminal proceedings, restrictions.

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ У ВИГЛЯДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ПРАВА ОБІЙМАТИ ПЕВНІ ПОСАДИ АБО ЗАЙМАТИСЯ ПЕВНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ КРІЗЬ ПРИЗМУ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ

Максим В'юник

асистент кафедри кримінального права

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Харків, Україна)

ORCID ID: 0000-0002-3350-6951

Viunyk@gmail.com

Анотація. У статті розглянуто деякі проблеми призначення покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, які виникають у судовій практиці. Акцентується увага на випадках призначення покарання без вказівки на конкретні обмеження, зумовлені характером вчиненого злочину, на шляхи усунення недоліків рішення суду в частині призначеного покарання. Аналізується практика апеляційного та верховного суду, пропонуються шляхи удосконалення та узагальнення практики призначення покарання у виді позбавлення права. Зроблено висновок, що єдине застосування закону зумовлює довіру громадськості до судів та покращує громадську думку стосовно справедливості та правосуддя. Забезпечення послідовного й єдиного застосування законів, а також заохочення розвитку права через судову практику є насамперед повноваженням верховного суду. Тому саме верховний суд повинен сформулювати належну судову практику щодо призначення як основного чи як додаткового покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, яка буде орієнтиром для судів нижчих інстанцій.

Ключові слова: покарання, спеціальне покарання, позбавлення права, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, судова практика, призначення покарання, описка в кримінальному провадженні, правообмеження.

Вступ. У п.13 постанови Пленуму ВС України від 29 червня 1990 р. № 5 Про виконання судами України законодавства і постанов Пленуму Верховного Суду України з питань судового розгляду кримінальних справ і постановлення вироку акцентовано увагу суддів на тому, що вирок, постановлений Іменем України, є *найважливішим актом правосуддя* (тут і далі виділення моє – М.В.) і до його постановлення належить ставитися з *винятковою відповідальністю*, оскільки наспіх, непослідовно, неохайно написаний вирок може викликати сумніви в його законності, обґрунтованості і справедливості (Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine, 1990).

Згідно з абз. 3 п. 17 ППВСУ № 7 від 24.10.2003 Про практику призначення судами кримінального покарання (Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine, 2003) рішення про позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю має бути чітко сформульоване в резолютивній частині вироку, аби не виникло *жодних сумнівів* під час виконання останнього. Якщо в санкції статті (санкції частини статті) Особливої частини КК (Criminal Code of Ukraine as amended on 30.12.2020) зазначено характер посад або вид діяльності (наприклад, статті 286, 287 КК), рішення про призначення додаткового покарання, наведене в резолютивній частині вироку, *повинне відповідати змісту цієї санкції*.

Таким чином, суд, призначаючи вказане покарання, має чітко вказати у вироку ті конкретні посади, право обіймати які позбавляється засуджений, або конкретний вид діяльності, права займатися якою він позбавляється.

Однак суди доволі часто не притримуються відповідних рекомендацій, а в деяких випадках взагалі призначають відповідне покарання з порушенням вимог ст. 55 КК України.

Основна частина. Пропоную на прикладі злочинів кваліфікованих за ч. 1 ст. 140 КК, а саме невиконання чи неналежне виконання медичним працівником своїх професійних обов'язків внаслідок недбалого чи несумлінного до них ставлення, якщо це спричинило тяжкі наслідки для хворого, розглянути різноманітні формулювань, які використовують суди для опису правообмежень під час призначення основного покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Відзначу, що санкція вказаної статті сформульована наступним чином: «карається позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до п'яти років або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк». Покарання у виді позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю є альтернативним, основним, найменш суворим покаранням, передбаченим санкцією статті.

У вироках призначене покарання позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю індивідуалізовано наступним чином: позбавлення права займатись медичною практикою (Verdict of the Pereyaslav-Khmelnytsky City District Court of Kyiv Region), позбавити права займатися лікарською діяльністю (Verdict of the Berdychiv City District Court of the Zhytomyr Region), позбавлення права займатися діяльністю, пов'язаною з наданням медичної допомоги (The verdict of the Tetiv district court of Kyiv region), позбавлення права обіймати посади в галузі охорони здоров'я та пов'язані з наданням медичних послуг (The verdict of the Lebedyn district court of Sumy region), позбавлення права обіймати посади лікаря та займатися лікувальною діяльністю, що пов'язано з наданням медичної допомоги (Verdict of Vinnytsia City Court of Vinnytsia Region), позбавлення права обіймати посаду лікаря акушера-гінеколога (Verdict of the Gorokhiv District Court of the Volyn Region), позбавлення права обіймати посади лікаря

ортопеда-травматолога (Verdict of Rohatyn District Court of Ivano-Frankivsk Region), позбавлення права займатися лікарською, акушерською гінекологічною та хірургічною діяльністю (Verdict of the Shepetivka City District Court of Khmelnytsky Region) тощо.

Під час аналізу призначених покарань стає зрозумілим, що призначене покарання у виді «позбавити права займатися лікарською діяльністю» є значно ширшим за колом правообмежень, а отже, певною мірою, суворішим за, наприклад, «позбавлення права обіймати посаду лікаря ортопеда-травматолога» чи «позбавлення права обіймати посаду лікаря акушера-гінеколога». Необхідно звернути увагу, що в одному випадку суд застосовує покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю в частині «позбавлення права займатися певною діяльністю», а в іншому випадку – «позбавлення права обіймати певні посади». І хоча в ст. 51 КК вказане покарання закріплено як одне комплексне покарання, яке включає різні види правообмежень, свавільне, необгрунтоване застосування судами під час вчинення тотожних злочинів різних за колом правообмежень покарань, хоча по суті одного й того ж виду, є недопустимим.

Під час аналізу судової практики призначення досліджуваного покарання трапляються випадки, коли суди взагалі не вказують на індивідуально визначені правообмеження в результаті вчинення особою конкретного злочину та просто дублюють назву цього покарання, визначену у ст. 55 КК.

У таких випадках існує декілька варіантів розвитку подій, запропонованих практикою. Перший – у випадках призначення покарання у виді «позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю», наприклад, у вироках: вирок 1 (Verdict of the Tetiiv District Court of Kyiv Region), вирок 2 (Verdict of the Vasylkiv City District Court of the Kyiv Region), вирок 3 (Verdict of the Slavic City District Court of Donetsk Region), через відсутність встановлення чітких правообмежень служба пробації вимушена звертатися до суду із клопотанням про роз'яснення вироку суду в частині призначеного покарання, а саме в зайнятті якою діяльністю чи обійманні яких посад обмежена особа. На відповідне клопотання суди постановляють ухвалу з відповідним роз'ясненням: ухвала 1 (Decision of the Tetiiv District Court of Kyiv Region) – позбавлення права обіймати посади чи займатися діяльністю, пов'язану з депутатством), ухвала 2 (Decision of the Vasylkiv City District Court of the Kyiv Region) – (позбавлення права обіймати будь-які посади, пов'язані з матеріальною відповідальністю), ухвала 3 (Decision of the Slavic City District Court of Donetsk region) – заборонено обіймати посади, пов'язані з матеріальною відповідальністю, або посади, пов'язані з обліком, збереженням, управлінням та розпорядженням матеріальними цінностями).

У ч. 1 ст. 380 КПК (Criminal Procedure Code as amended on 14.01.2021) закріплено, що якщо судові рішення є незрозумілим, суд, який його ухвалив, за заявою учасника судового провадження чи органу виконання судового рішення, приватного виконавця ухвалою роз'яснює своє рішення, *не змінюючи при цьому його зміст*. Чи відповідає змісту виділеного словосполучення така діяльність суду по конкретизації призначеного покарання, будемо встановлювати нижче.

Другий варіант, який набуває все більшого поширення в судовій практиці, коли такі, м'яко кажучи, «неточності» трактують як «описки в судовому рішенні» відповідно до ст. 379 КПК. Так, вирок (Verdict of the Desniansky District Court of Kyiv) суду особі було призначено покарання у виді 3 років обмеження волі з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю. Відмічаємо, що у цьому прикладі не вказано не лише конкретних правообмежень, яких має зазнати особа під час виконання додаткового покарання, а й не вказано його строку. Ухвалою (Decision of the Desniansky district court) того самого суду відбувається виправлення – «виправити помилку, а саме правильно вважати призначене покарання у вигляді 3 років обмеження волі з позбавленням права займатися підприємницькою діяльністю на строк 1 рік». Інший приклад, вирок (Verdict of the Leninsky District Court of Poltava) було призначено покарання «у вигляді 3 років позбавлення волі з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк 2 роки», а ухвалою (Decision of the Leninsky District Court of Poltava) виправлено – «з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю, пов'язаною з використанням комп'ютерно-обчислювальної техніки, на строк 2 роки».

Такі «помилки» трапляються не лише у вироках судів першої інстанції, а й апеляційної. Так, вирок (Verdict of the Court of Appeal of Chernivtsi region) суду призначено додаткове покарання «обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю», а згодом ухвалою (Decision of the Court of Appeal of Chernivtsi region) того ж самого суду було постановлено – «виправити допущені описки у резолютивній частині вироку (...) покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю замінити на вірне у виді позбавлення права обіймати посади, пов'язані із матеріальною відповідальністю».

Цікавими є випадки, коли суди не конкретизують правообмеження (Verdict of the Halych District Court of Lviv) стосовно призначеного покарання у виді позбавлення права, проте ні сам суд, ні учасники судового процесу, ні орган пробації не звертають на це увагу. Залишається тільки здогадуватися, як буде виконуватися це покарання і яких правообмежень зазнає засуджений.

Логічним є постановка наступного питання: «Наскільки правосудними є вироки, в яких не зазначено конкретних правообмежень під час призначення покарання у виді позбавлення права, та наскільки правомірною є діяльність судів з виправлення допущених помилок саме в резолютивній частині вироку?».

Відповідно до ч. 1 ст. 379 КК України суд має право за власною ініціативою або за заявою учасника кримінального провадження чи іншої заінтересованої особи виправити допущені в судовому рішенні цього суду описки, очевидні арифметичні помилки. Але, що є опискою і як її слід тлумачити з урахуванням юридичної конотації. І чи допустимо так широко її тлумачити, як це роблять суди?

Найбільш синонімічно близьким до вживаного слова «описка» (на рос. «опечатка») є словосполучення «друкарська помилка». В різних джерелах використовуються також «злудрук», «друкарський чортик», «хибопис», «огріх». У тлумачному словнику української мови до слова «описка» знаходимо наступне пояснення – «помилка в написаному тексті (перев. через неухважність)» (Dictionary of the Ukrainian language, 1974).

Законодавчого визначення описки не закріплено, проте вже сформувалася усталена судова практика, в якій описка – це зроблена судом механічна (мимовільна, випадкова) *граматична помилка* в рішенні, яка допущена під час його письмово-вербального викладу (помилка у правописі, у розділових знаках тощо) (Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine, 2019). Насамперед це помилки, зумовлені неправильним написанням слів, цифр тощо.

Однак виправленню підлягають лише ті описки, які мають істотний характер. До таких належить написання прізвищ та імен, адрес, найменувань спірного майна, зазначення дат та строків. Не є описками граматичні помилки, які не спотворюють текст судового рішення та не призводять до його неправильного сприймання: неправильне розташування розділових знаків, невірні відмінки слів тощо (Explanation of the Khmelnitsky District Administrative Court “How to correct mistakes and arithmetic errors in the court decision”, 2019). Вирішуючи питання про виправлення описок чи арифметичних помилок, допущених у судовому рішенні, суд не може змінювати змісту судового рішення, він лише усуває такі неточності, які впливають на можливість реалізації судового рішення чи його правосудність» (Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine, 2019). Слід зазначити, що зміна мотивувальної і резолютивної частин судового рішення, що призвело до кардинальної зміни змісту цього рішення, не є виправленням недоліку судового рішення (дефекту судового акта).

Визначальною для практики виправлення описок у вироках суду в частині призначеного покарання є постанова Верховного Суду (Ruling of the Supreme Court, 2020) від 12 листопада 2020 року у справі № 127/8685/19 (провадження № 51-3931км20), в якій верховний суд доходить висновку, що ухвала, якою внесено зміни в резолютивну частину вироку та погіршено становище засудженого, не ґрунтується на законі, оскільки виправлення допущених у вироку описок допускається, якщо це не стосується зміни суті судових рішень. Натомість вирішення питання щодо допущених апеляційним судом порушень під час призначення покарання віднесено до компетенції суду касаційної інстанції і не є опискою, яка може бути виправлена судом апеляційної інстанції самостійно.

Таким чином, виправлення помилок в частині призначеного покарання після винесення (оголошення) вироку суду є недопустимим та суперечить усталеній практиці щодо тлумачення поняття «описки» в контексті ст. 379 КПК, а отже, такі виправлення слід розцінювати, як порушення вимог кримінального процесуального закону, які призвели до порушення гарантії правової визначеності, «незмінності судового рішення», що відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 438 КПК України є підставою для скасування вироку суду та ухвали про виправлення описки і призначення нового розгляду в суді вищої інстанції, під час якого необхідно врахувати вищенаведене та ухвалити законне і обґрунтоване судове рішення.

Орієнтиром для суддів під час призначення покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади та формулювання конкретних правообмежень, зумовлених характером вчиненого злочину та займаної посади особою винного, має слугувати подібна судова практика. Так, вироком суду (Verdict of the Industrial District Court of Dnipropetrovsk) особу було визнано винною у вчиненні злочину, передбаченого ч. 1 ст. 320 КК України, та призначено покарання у виді штрафу в розмірі 70 н.м.д.г. з *позбавленням права обіймати посади в медичних закладах, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих функцій, строком на 1 (один) рік*.

В ході апеляційного розгляду суд дійшов висновку, що якщо покарання у санкції зазначене в загальній формі (наведене у формулюванні, що використовується у ст. 55 КК), суд повинен конкретизувати правову заборону і точно зазначити (описати, окреслити) у вироку характер та коло тих посад або вид (рід) тієї діяльності, права обіймати які чи займатися якими він позбавляє засудженого. Навіть більше, покарання має формулюватися таким чином, щоб засуджений не мав права обіймати зазначені у вироку посади або займатися забороненою діяльністю в будь-якій галузі (сфері), а також був позбавлений можливості обіймати і такі посади або займатися такою діяльністю, які за змістом (характером) і обсягом повноважень є аналогічними тим, з якими було пов'язане вчинення злочину. Ця заборона може бути сформульована вказівкою на вид конкретної посади (наприклад, директор, завідувач) або шляхом опису характеру та обсягу тих повноважень, права здійснювати які позбавляється особа.

Водночас суд не має права позбавити засудженого можливості працювати в тій чи іншій галузі господарства, системі культури, освіти, охорони здоров'я тощо без точного визначення у вироку кола і характеру тих посад або конкретного виду (роду) тієї діяльності, права обіймати які або займатися якими позбавляється засуджений. Суд не може заборонити лікарю працювати в системі охорони здоров'я, але може позбавити його права займатися лікарською діяльністю тощо (Decision of the Court of Appeal of Dnipropetrovsk region).

Апеляційний суд своєю ухвалою постановив – в частині призначеного покарання – змінити та вважати особу засудженою за ч. 1 ст. 320 КК України до покарання у виді штрафу в розмірі 70 н.м.д.г. з *позбавленням права займатися діяльністю, пов'язаною з торгівлею та відпуском лікарських засобів, строком на 1 (один) рік*.

Стає зрозумілим, що формулювання правової заборони (обмеження) під час призначення вказаного виду покарання має особливе значення. Оскільки від точності і чіткості її визначення залежать зміст і обсяг тих правообмежень, яких зазнає засуджений протягом визначеного строку у вироку суду, і які покликані здійснити ефективний карально-виховний і попереджувальний вплив.

Висновки. На підставі описаних у роботі прикладів судової практики можна зробити висновок, про відсутність єдиного підходу до розуміння описки в кримінальному процесуальному праві, а також про те, що

грубе та численне недотримання судової практики судів вищої інстанції підриває принцип верховенства права та принцип правової визначеності, який, крім іншого, означає стабільність та єдність судової практики.

Єдине застосування закону зумовлює довіру громадськості до судів та покращує громадську думку стосовно справедливості та правосуддя. Забезпечення послідовного й єдиного застосування законів, а також заохочення розвитку права через судову практику є насамперед повноваженням верховного суду.

Тому саме верховний суд повинен сформувати належну судову практику щодо призначення як основного чи як додаткового покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю, яка буде орієнтиром для судів нижчих інстанцій.

Список використаних джерел:

1. Вирок Апеляційного суду Чернівецької області, Категорія справи № 726/1801/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/64670986>.
2. Вирок Бердичівського міськрайонного суду Житомирської області, Категорія справи № 1-39/10. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/44668540>.
3. Вирок Васильківського міськрайонного суду Київської області, Категорія справи № 362/3558/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/69480745>.
4. Вирок Вінницького міського суду Вінницької області, Категорія справи № 127/26675/13-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/40823320>.
5. Вирок Галицького районного суду м. Львова, Категорія справи № 461/12051/13-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/44562671>.
6. Вирок Горохівського районного суду Волинської області, Категорія справи № 155/1016/14-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/39895351>.
7. Вирок Деснянського районного суду м. Києва, Категорія справи № 754/17010/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73545292>.
8. Вирок Індустріального районного суду м. Дніпропетровська, Категорія справи № 202/8046/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/66260332>.
9. Вирок Лебединського районного суду Сумської області, Категорія справи № 580/2669/13-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/53088185>.
10. Вирок Ленінського районного суду м. Полтави, Категорія справи № 553/1485/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/57761798>.
11. Вирок Переяслав-Хмельницького міськрайонного суду Київської області. Категорія справи № 373/693/14-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/42298036>.
12. Вирок Рогатинського районного суду Івано-Франківської області, Категорія справи № 0912/1840/12. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/38874338>.
13. Вирок Слов'янського міськрайонного суду Донецької області, Категорія справи № 243/2915/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73479144>.
14. Вирок Тетіївського районного суду Київської області, Категорія справи № 380/348/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/57260540>.
15. Вирок Тетіївського районного суду Київської області, Категорія справи № 380/487/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74005189>.
16. Вирок Шепетівського міськрайонного суду Хмельницької області, Категорія справи № 688/3603/13-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/34283938>.
17. Кримінальний кодекс України в редакції від 30.12.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
18. Кримінальний процесуальний кодекс в редакції від 14.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
19. Постанова Верховного Суду від 12 листопада 2020 року, у справі № 127/8685/19. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92902884?fbclid=IwAR36oAklfqxPEaYPI-5-yHz9YbbCiLjHXDxkZY9MfIVCbJmWtNW9-mjzgb4>.
20. Постанова Пленуму Верховного Суду України № 7 від 24.10.2003 Про практику призначення судами кримінального покарання. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-03>.
21. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 18 грудня 2009 року № 14 «Про судові рішення у цивільній справі».
22. Постанова пленуму Верховного Суду України від 18 грудня 2009 року № 14 «Про судові рішення у цивільній справі». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-09#Text>.
23. Постанова Пленуму Верховного Суду України від 29 червня 1990 р. № 5 «Про виконання судами України законодавства і постанов Пленуму Верховного Суду України з питань судового розгляду кримінальних справ і постановлення вироку». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-90#Text>.
24. Роз'яснення Хмельницького окружного адміністративного суду «Як виправити описки та арифметичні помилки у судовому рішенні», 2019. URL: <https://court.gov.ua/archive/661557/>.
25. Словник української мови: в 11 томах. Том 5, 1974. Стр. 710, URL: <http://sum.in.ua/s/opyska>.
26. Ухвала Апеляційного суду Дніпропетровської області, Категорія справи № 202/8046/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/72735248>.
27. Ухвала Апеляційного суду Чернівецької області, Категорія справи № 726/1801/16-к, URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/65464915>.
28. Ухвала Васильківського міськрайонного суду Київської області, Категорія справи № 362/3558/17, URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/71360348>.
29. Ухвала Деснянського районного суду, Категорія справи № 754/17010/17. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/73545306>.
30. Ухвала Ленінського районного суду м. Полтави, Категорія справи № 553/1485/16-к. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/58641110>.

31. Ухвала Слов'янського міськрайонного суду Донецької області, Категорія справи № 243/2915/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74610035>.
32. Ухвала Тетіївського районного суду Київської області, Категорія справи № 380/487/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/75784549>.

References:

1. Vyrok Apeliatsiinoho sudu Chernivetskoï oblasti [Verdict of the Court of Appeal of Chernivtsi region], Kategoria spravy № 726/1801/16-k. [in Ukrainian].
2. Vyrok Berdychivskoho miskraionnoho sudu Zhytomyrskoi oblasti [Verdict of the Berdychiv City District Court of the Zhytomyr Region], Kategoria spravy № 1-39/10. [in Ukrainian].
3. Vyrok Desnianskoho raionnoho sudu m. Kyieva [Verdict of the Desniansky District Court of Kyiv], Kategoria spravy № 754/17010/17. [in Ukrainian].
4. Vyrok Halychskoho raionnoho sudu m. Lvova [Verdict of the Halych District Court of Lviv], Kategoria spravy № 461/12051/13-k. [in Ukrainian].
5. Vyrok Horokhivskoho raionnoho sudu Volynskoi oblasti [Verdict of the Gorokhiv District Court of the Volyn Region], Kategoria spravy № 155/1016/14-k. [in Ukrainian].
6. Vyrok Industrialnoho raionnoho sudu m. Dnipropetrovska [Verdict of the Industrial District Court of Dnipropetrovsk], Kategoria spravy № 202/8046/16-k. [in Ukrainian].
7. Vyrok Lebedynskoho raionnoho sudu Sumskoi oblasti [The verdict of the Lebedyn district court of Sumy region], Kategoria spravy № 580/2669/13-k. [in Ukrainian].
8. Vyrok Leninskoho raionnoho sudu m. Poltavu [Verdict of the Leninsky District Court of Poltava], Kategoria spravy № 553/1485/16-k. [in Ukrainian].
9. Vyrok Pereiaslav-Khmelnitskoho miskraionnoho sudu Kyivskoi oblasti [Verdict of the Pereiaslav-Khmelnitsky City District Court of Kyiv Region], Kategoria spravy № 373/693/14-k. [in Ukrainian].
10. Vyrok Rohatynskoho raionnoho sudu Ivano-Frankivskoi oblasti [Verdict of Rohatyn District Court of Ivano-Frankivsk Region], Kategoria spravy № 0912/1840/12. [in Ukrainian].
11. Vyrok Shepetivskoho miskraionnoho sudu Khmelnytskoi oblasti [Verdict of the Shepetivka City District Court of Khmelnytsky Region], Kategoria spravy № 688/3603/13-k. [in Ukrainian].
12. Vyrok Slovianskoho miskraionnoho sudu Donetskoi oblasti [Verdict of the Slavic City District Court of Donetsk Region], Kategoria spravy № 243/2915/18. [in Ukrainian].
13. Vyrok Tetiivskoho raionnoho sudu Kyivskoi oblasti [The verdict of the Tetiiv district court of Kyiv region], Kategoria spravy № 380/348/16-k. [in Ukrainian].
14. Vyrok Tetiivskoho raionnoho sudu Kyivskoi oblasti [Verdict of the Tetiiv District Court of Kyiv Region], Kategoria spravy № 380/487/18. [in Ukrainian].
15. Vyrok Vasylykivskoho miskraionnoho sudu Kyivskoi oblasti [Verdict of the Vasylykiv City District Court of the Kyiv Region], Kategoria spravy № 362/3558/17. [in Ukrainian].
16. Vyrok Vinnytskoho miskraionnoho sudu Vinnytskoi oblasti [Verdict of Vinnytsia City Court of Vinnytsia Region], Kategoria spravy № 127/26675/13-k. [in Ukrainian].
17. Kryminalnyi kodeks Ukrainy v redaktsii vid 30.12.2020 r. [Criminal Code of Ukraine as amended on 30.12.2020]. [in Ukrainian].
18. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks v redaktsii vid 14.01.2021 r. [Criminal Procedure Code as amended on 14.01.2021]. [in Ukrainian].
19. Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy [Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine] vid 29 chervnia 1990 r. № 5 "Pro vykonannya sudamy Ukrainy zakonodavstva i postanov Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy z pytan sudovoho rozghliadu kryminalnykh sprav i postanovlennia vyroku". [in Ukrainian].
20. Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy [Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine] vid 18 hrudnia 2009 roku № 14 "Pro sudove rishennia u tsyvilnii spravi". [in Ukrainian].
21. Postanova plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy [Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine] vid 18 hrudnia 2009 roku № 14 "Pro sudove rishennia u tsyvilnii spravi". [in Ukrainian].
22. Postanova Plenumu Verkhovnoho Sudu Ukrainy [Resolution of the Plenum of the Supreme Court of Ukraine] № 7 vid 24.10.2003 Pro praktyku pryznachennia sudamy kryminalnoho pokarannia. [in Ukrainian].
23. Postanova Verkhovnoho Sudu vid [Ruling of the Supreme Court] 12 lystopada 2020 roku, u spravi № 127/8685/19. [in Ukrainian].
24. Roziasnennia Khmelnytskoho okruzhnoho administratyvnoho sudu «Iak vypravtyty opysky ta aryfmetychni pomylky u sudovomu rishenni» [Explanation of the Khmelnytsky District Administrative Court "How to correct mistakes and arithmetic errors in the court decision"], 2019. [in Ukrainian].
25. Slovyk ukrainskoi movy [Dictionary of the Ukrainian language]: v 11 tomakh. Tom 5, 1974. Stor. 710. [in Ukrainian].
26. Ukhvala Apeliatsiinoho sudu Chernivetskoï oblasti [Decision of the Court of Appeal of Chernivtsi region], Kategoria spravy № 726/1801/16-k. [in Ukrainian].
27. Ukhvala Apeliatsiinoho sudu Dnipropetrovskoï oblasti [Decision of the Court of Appeal of Dnipropetrovsk region], Kategoria spravy № 202/8046/16-k. [in Ukrainian].
28. Ukhvala Desnianskoho raionnoho sudu [Decision of the Desniansky district court], Kategoria spravy № 754/17010/17. [in Ukrainian].
29. Ukhvala Leninskoho raionnoho sudu m. Poltavu [Decision of the Leninsky District Court of Poltava], Kategoria spravy № 553/1485/16-k. [in Ukrainian].
30. Ukhvala Slovianskoho miskraionnoho sudu Donetskoi oblasti [Decision of the Slavic City District Court of Donetsk region], Kategoria spravy № 243/2915/18. [in Ukrainian].
31. Ukhvala Tetiivskoho raionnoho sudu Kyivskoi oblasti [Decision of the Tetiiv District Court of Kyiv Region], Kategoria spravy № 380/487/18. [in Ukrainian].
32. Ukhvala Vasylykivskoho miskraionnoho sudu Kyivskoi oblasti [Decision of the Vasylykiv City District Court of the Kyiv Region], Kategoria spravy № 362/3558/17. [in Ukrainian].